

KL. IV

12.05.2020.2020

Temat: Czym różni się zdanie od równoważnika zdania? Poznajemy rolę orzeczenia.

Witaj Mateuszu, na dzisiejszych zajęciach poznasz rodzaje wypowiedzeń.

Wypowiedzenie - to uporządkowana grupa wyrazów, która zawiera zrozumiałą informację. Wypowiedzenie rozpoczyna się wielką literą, a kończy kropką, wykrzyknikiem, znakiem zapytania lub wielokropkiem.

Wypowiedzenie dzielimy na:

- zdanie (z **orzeczeniem**. Orzeczenie - to główna część zdania, wyrażona osobową formą czasownika.)

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
ja: idę	my: idziemy
ty: idziesz	wy: idziecie
on, ona, ono: idzie	oni, one: idą

- równoważnik zdania (bez orzeczenia)

Przykłady:

- (zdanie) Jutro **rozpoczynają** się wakacje.

- (równoważnik zdania) Jutro rozpoczęcie wakacji.

- (zdanie) Drużyna **zwyciężyła** w zawodach.

- (równoważnik zdania) Zwycięstwo drużyny w zawodach.

- (zdanie) Dzisiaj **jest** wielkie święto.

- (równoważnik zdania) Dzisiaj wielkie święto.

Wyróżniamy:

- zdania oznajmujące, które informują nas o czymś, kończymy je kropką, np. Spacer po lesie.

- zdania pytające, które służą do postawienia pytania; kończymy je znakiem zapytania, np. Jak się czujesz?, czasem możemy też możemy dodać wykrzyknik, by wzmocnić pytanie, np. Dlaczego wylałeś wodę?!

- zdanie rozkazujące, wyrażają polecenie, życzenie lub rozkaz, np. Odrób lekcje!, Wymień wszystkie części mowy.

Wszystkie, nowe dla Ciebie informacje zostały ujęte w tabeli. Przyjrzyj się jej, podczas ćwiczeń wracaj do niej, by utrwalić te wiadomości.

Wypowiedzenia. Równoważniki zdań

Wypowiedzenia

Zdania

zawierają czasownik
w formie osobowej (orzeczenie).

Gdzie są klucze?
Szukajcie!
Proszę parkować tylko
w wyznaczonych miejscach.

Równoważniki zdań

nie zawierają czasownika
w formie osobowej.

Gdzie klucze?
Szukać!
Parkować tylko
w wyznaczonych miejscach.

Podział wypowiedzi ze względu na cel:

Przyjeżdżamy do
Wrocławia za tydzień.

oznajmujące

Przyjazd do Wrocławia
za tydzień.

O której godzinie
odlatuje samolot?

pytające

O której godzinie odlot
samolotu?

Proszę przeczytać
książkę.

rozkazujące

Przeczytać książkę.

Idź do domu!
Nie bój się!

wykrzyknikowe

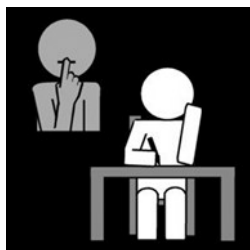
Nie palić!
Uwaga!

Podsumowując:

Wypowiedzenie (zdanie) jest to uporządkowana gramatycznie grupa wyrazów, która zawiera zrozumiałą informację. Wypowiedzenie (zdanie) rozpoczyna się wielką literą, a kończy: kropką, wykrzyknikiem, znakiem zapytania lub wielokropkiem.

W każdym zdaniu jest przynajmniej jeden czasownik w formie osobowej (orzeczenie). Przypominam Ci, że czasownik występuje w 3 osobach.

Zdanie bez orzeczenia to równoważnik zdania.

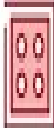

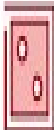

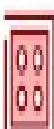

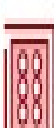
Wykonaj poniższe ćwiczenia:

Wypisz z tekstu: równoważniki zdań, zdania pytające, oznajmujące, wykrzyknikowe i przepisz do zeszytu .

Do końca meczu jeszcze tylko dwie minuty. Czy wynik się utrzyma? Mglista aura nie sprzyja obu drużynom. Dużo niecelnych podań. Wiele niewykorzystanych szans. Ciekawe zagranie Grzegowskiego. Piłkę przejął Roś! Jurowicz faulowany. Z prawej znowu Grzegorzewski. Szansa dla naszych! Zamieszanie w drużynie przeciwnika. Jest gol! Proszę państwa, kto by się spodziewał? I w tym momencie sędzia kończy drugą część spotkania.

Rozpoznaj w tabeli zdania i równoważniki zdań i pokoloruj według instrukcji.

						
	Kasia śpiewa.	Brawo!	Blokada konta.	Gdzie Ania?	Wspaniała zabawa.	Dyrektor rozmawia z Olą.
	Piję smaczny sok.	Janek zapomniał zeszytu.	Przeczytałem ciekawą książkę.	W domu jest zimno.	Nie krzycz!	Parkować auto prosto.
	Na stole leży pióro.	Ptasi śpiew.	Lubie grać w siatkówkę.	Muzyka w operze.	Droga do szkoły	Wizyta lekarza.
	Piękna pogoda.	Na stole leży pióro.	Zakończenie wakacji.	Dzieci jedzą lody.	Namalowałem obraz.	W ogrodzie kwitną krokusy.
	Panowie głośno rozmawiają.	Pies głośno zaszczekał.	Kupiliśmy wczoraj auto.	Zabawa Jasia.	Powitanie gości.	Ania sprząta swój pokój.
	Wyjazd na wycieczkę.	Basia nie lubi czytać.	Awaria samolotu.	Basia odrabia lekcje.	Babcia zabrała wnuka do kina.	Kupno samochodu.

Opracowała M. Marcjasz

